

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2026-04-29
Besvaras senast
2026-05-20

Till kulturminister Parisa Liljestränd (M)

2025/26:455 Förutsättningar för att värna det rörliga kulturarvet

Det rörliga kulturarvet på väg, till sjöss, på räls och i luften utgör en levande och betydelsefull del av Sveriges kulturarv. Det förvaltas i huvudsak av ideella krafter, föreningar och enskilda engagerade, som med egna resurser bevarar, använder och utvecklar historiska transportmedel och de kunskaper och traditioner som är knutna till dem. Endast en mindre del återfinns inom statliga samlingar, och då ofta som statiska objekt.

För att detta kulturarv ska kunna fortsätta vara levande krävs att det också kan brukas. Samtidigt vittnar aktörer inom hela det transporthistoriska området om återkommande problem i mötet med myndigheter. Regelverk och deras tillämpning tar i många fall inte tillräcklig hänsyn till kulturarvets särskilda karaktär, vilket leder till orimliga konsekvenser.

Det handlar ytterst om rättssäkerhet och proportionalitet. I dag saknas ett tydligt rättsligt stöd för myndigheter att göra avvägningar där kulturarvets värden vägs mot andra samhällsintressen. Detta får till följd att generella regelverk ibland tillämpas på ett sätt som försvårar eller i vissa fall omöjliggör bevarandet och användningen av historiska transportmedel.

Flera konkreta exempel illustrerar problematiken. Historiska fordon har i vissa fall klassats som avfall vid import eller export, vilket lett till långdragna rättsprocesser och betydande kostnader för enskilda. I andra fall har modern teknisk lagstiftning tillämpats retroaktivt, med krav som är svåra eller orimliga att uppfylla för äldre fordon och farkoster. Även när besluten i slutändan ändras har betydande resurser redan förbrukats; resurser som i stället hade kunnat användas för att bevara kulturarvet.

Riksantikvarieämbetet har i sin återrapportering av regeringsuppdraget KU2017/00942/KL uppmärksammat dessa problem och pekat på behovet av ökad medvetenhet, konsekvensutredningar och anpassningar av regelverk. Myndigheten framhöll också att historiska transportmedel är ett betydelsefullt kulturarv som måste ges förutsättningar att ha en plats i det levande samhället.

Trots detta saknas fortfarande ett tydligt rättsligt verktyg för att säkerställa att sådan hänsyn tas i praktiken. En lagstadgad hänsynsregel skulle kunna ge myndigheter det stöd som i dag saknas och bidra till rimliga avvägningar mellan kulturarvets behov och andra intressen, såsom miljö och säkerhet.

Sverige har ett internationellt sett rikt rörligt kulturarv, som dessutom utgör en viktig del av föreningslivet, det lokala näringslivet och besöksnäringen. Att värna detta handlar inte enbart om att bevara föremål, utan om att möjliggöra fortsatt bruk, kunskapsöverföring och levandegörande av historien.

På min skriftliga fråga 2025/26:713, *Behovet av skyddslagstiftning för Sveriges transporthistoriska rörliga kulturarv*, svarade kulturminister Parisa Liljestrand (M) att regeringen hittills inte har prioriterat ett lagstiftningsarbete på området.

Mot denna bakgrund vill jag fråga kulturminister Parisa Liljestrand:

1. Avser ministern att vidta åtgärder för att säkerställa att statliga och kommunala myndigheter i sin verksamhet beaktar det rörliga kulturarvets särskilda förutsättningar, inklusive behovet av proportionalitet vid tillämpning av regelverk?
2. Anser ministern att nuvarande regelverk ger tillräckliga förutsättningar för att bevara och använda historiska transportmedel, eller ser ministern ett behov av ett stärkt rättsligt skydd, exempelvis i form av en lagstadgad hänsynsregel?
3. Avser ministern att ta initiativ till att bereda Riksantikvarieämbetets rapport KU2017/00942/KL vidare, exempelvis genom ett remissförfarande?

.....

Rashid Farivar (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren